

Č.j. S 142/02-2186/02-VO II

V Brně dne 31.10.2002

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže ve správním řízení zahájeném dne 1.7.2002 z vlastního podnětu podle § 18 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, ve znění pozdějších předpisů (správní řád), ve spojení s § 21 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, ve věci možného porušení § 11 odst. 1 téhož zákona společností ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s., jehož účastníky řízení jsou ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s., se sídlem Litvínov, Záluží 2, PSČ 436 70, IČ 62741772, ve správním řízení zastoupená na základě pověření JUDr. Iljou Staříkem (zaměstnancem společnosti), a společnost CHEMOPETROL, a.s., se sídlem Litvínov, Litvínov – Záluží 1, PSČ 436 70, IČ 25003887, ve správním řízení zastoupená na základě plné moci JUDr. Jiřím Hoškem (vedoucím právního oddělení společnosti UNIPETROL, a.s.), vydává toto

r o z h o d n u t í :

1. Účastník řízení, ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s., se sídlem Litvínov, Záluží 2, PSČ 436 70, IČ 62741772, zneužil svého dominantního postavení na trhu petrochemických surovin (zahrnujícím subtrhy primárního benzínu, hydrokrakovaného vakuového destilátu, plynového oleje, LPG, vakuového/visbreakingového zbytku pro POX, černého destilátu, polymeračního hexanu, izopentanu a technického benzínu) tím, že v rámci vyjednávání o podmínkách dodávek těchto petrochemických surovin pro období od 1.6.2002 přerušil dne 31.5.2002 ve 24.00 hod. na dobu cca 39 hod. bez objektivně ospravedlnitelného důvodu dodávky těchto surovin svému dlouhodobému odběrateli - společnosti CHEMOPETROL, a.s., se sídlem Litvínov, Litvínov – Záluží 1, PSČ 436 70, IČ 25003887. Tím porušil § 11 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, na újmu společnosti CHEMOPETROL, a.s. a pěti dalších soutěžitelů odebírajících petrochemické výrobky od společnosti CHEMOPETROL, a.s.

2. Podle ustanovení § 11 odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, se účastníku řízení, společnosti ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s., se sídlem Litvínov, Záluží 2, PSČ 436 70, IČ 62741772, zneužívání dominantního postavení jednáním popsaným v bodě 1. výroku tohoto rozhodnutí do budoucna zakazuje.
3. Za porušení § 11 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů, ukládá Úřad pro ochranu hospodářské soutěže účastníku řízení, společnosti ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s., se sídlem Litvínov, Záluží 2, PSČ 436 70, IČ 62741772, dle § 22 odst. 2 zákona č. 143/2001 Sb. pokutu ve výši **8 000 000,- Kč (slovy osm milionů korun českých)**.

Pokuta je splatná do 15 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí na účet Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže u České národní banky, pobočka Brno, číslo účtu 3754-24825-621/0710, konst. symbol 1148, jako variabilní symbol se uvede IČ účastníka řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) zahájil dne 1.7.2002 z vlastního podnětu správní řízení s účastníkem řízení společností ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s., se sídlem Litvínov, Záluží 2, PSČ 436 70, IČ 62741772 (dále jen „ČER“) ve věci možného porušení § 11 odst. 1 zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (dále jen „zákon“) na základě skutečností zjištěných při předběžném šetření podnětu společností CHEMOPETROL, a.s., Litvínov, Litvínov – Záluží 1, PSČ 436 70, IČ 25003887 (dále jen „CHL“) ze dne 3.6.2002 (str. 1 spisu). Možné porušení § 11 odst. 1 zákona bylo spatřováno v přerušení dodávek produktů ze společnosti ČER do společnosti CHL v období od půlnoci dne 31.5.2002 do 2.6.2002 v rozsahu cca 39 hodin.

V průběhu správního řízení bylo zjištěno, že jde o tyto petrochemické suroviny: primární benzín, hydrokrakovaný vakuový destilát (dále též „HCVD“), plynový olej, LPG, vakuový/visbreakingový zbytek pro jednotku parciální oxidace (dále též „POX“), černý destilát, polymerační hexan, izopentan a technický benzín (dále také jen „petrochemické suroviny“).

Dne 26.7.2002 obdržel Úřad žádost CHL o přiznání postavení účastníka správního řízení podle § 21 odst. 1 zákona (str. 1747 spisu). Ve zdůvodnění své žádosti CHL uvedl, že je existenčně závislý na dodávkách surovin z ČER a jeho práva mohou být rozhodnutím Úřadu ve věci podstatně dotčena; poukázal na své důvody uvedené v návrhu na vydání předběžného opatření podaném dne 17.7.2002 (str. 1555 spisu), zejména pak na skutečnost, že dohoda obou stran (ČER a CHL) o podmínkách dodávek (cen) surovin do CHL platí aktuálně pro přechodné období do 31.7.2002 a může se opakovat přerušení dodávek surovin z ČER do CHL (k němuž v předchozím období došlo). Rozhodnutím Úřadu čj. S 142A/02-1705/02-VO II ze dne 5.8.2002 ve znění rozhodnutí předsedy Úřadu čj. R 53/2002 ze dne 11.10.2002 bylo společnosti CHL postavení účastníka správního řízení přiznáno (právní moc 14.10.2002).

Úřad neshledal naplnění předpokladů pro vydání předběžného opatření k zajištění nápravy narušeného stavu (a nevyhověl podnětu CHL na vydání předběžného opatření), neboť pokračovaly dodávky petrochemických surovin do CHL a ČER rovněž navrhovala jejich pokračování i po 31.7.2002 za dosavadních podmínek.

Charakteristika účastníků řízení

Společnost ČER je zapsaná v obchodním rejstříku, vedeném Krajským soudem v Ústí nad Labem, oddíl B, vložka 696 dne 28.4.1995. Předmětem podnikání je zejména výroba, zpracování, nákup, prodej a skladování paliv a maziv včetně jejich dovozu, výroba, dovoz a zpracování chemických látek, výroba a rozvod plynu a tepla a koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej v režimu živností volných (viz str. 42 a násl. spisu).

ČER je největším zpracovatelem ropy a výrobcem ropných produktů v České republice. Provozuje rafinérie v Litvínově a Kralupech nad Vltavou. ČER je jediným tuzemským výrobcem benzínů a leteckého petroleje v ČR. Je současně nejvýznamnějším tuzemským výrobcem motorové nafty, dále produkuje např. topné oleje a asfalty. Zpracovává ropu dodávanou ropovodem Družba (Rusko) a ropu dopravovaných ropovodem TAL a IKL-MERO (Terst). Obrat ČER činil za rok 2001 cca **48,6 miliard Kč** (viz konsolidovaná rozvaha a výsledovka za rok 2001 – str. 1771 a násl. spisu).

Akcionáři ČER jsou společnost UNIPETROL, a.s., se sídlem Praha 8, Trojská 1997/13a, PSČ 182 21, (dále jen „Unipetrol“), AgipPetroli International B.V., se sídlem Via Laurentina 449, Řím 00142, Itálie, (dále jen „Agip“), CONOCO CENTRAL and EASTERN EUROPE HOLDING B.V., se sídlem Schouwburgplein 30-40, 3012 CL Rotterdam, Nizozemí (dále jen „Conoco“) a SHELL OVERSEAS INVESTMENTS B.V., se sídlem P.O.Box 162, 2501 AN Haag, Nizozemí, (dále jen „Shell“). Společnost Unipetrol vlastní akcie v počtu odpovídajícím podílu na základním kapitálu ČER ve výši 50,995 % a společnosti Agip, Conoco a Shell vlastní každá akcie v počtu odpovídajícím podílu na základním kapitálu ČER ve výši 16,335 %. Agip, Conoco a Shell jsou sdruženy v konsorciu IOC (proto jsou tyto společnosti dále v rozhodnutí označovány také jako „akcionáři IOC“), které není právnickou osobou.

Unipetrol spolu se svými dceřinými společnostmi vytváří nejvýznamnější český rafinérsko-petrochemický holding, mimo jiné vlastní rovněž 100 % podíl ve společnosti CHL (viz dále) a kontroluje např. společnosti BENZINA a.s., KAUČUK, a.s., SPOLANA a.s., PARAMO, a.s. či KORAMO, a.s.

Orgány ČER jsou dle čl. 11 Stanov ČER (str. 74 – 85 spisu) valná hromada akcionářů, představenstvo a dozorčí rada.

Dle čl. 12 Stanov je valná hromada nejvyšším orgánem společnosti. Jednání a rozhodování valné hromady je upraveno v čl. 15 Stanov. Dle čl. 15 bod 3) Stanov ČER je valná hromada způsobilá usnášení, jsou-li přítomni akcionáři, kteří mají akcie s jmenovitou hodnotou představující nejméně 67,5 % základního kapitálu společnosti. Z toho vyplývá, že s ohledem na rozložení akcií mezi akcionáři ČER je pro usnášení schopnost valné hromady nutná vždy účast Unipetrolu a minimálně dvou akcionářů IOC. Pozn.: samotní akcionáři IOC nenaplní ve smyslu čl. 15 bod 3) Stanov potřebný podíl akcií.

Valná hromada ČER rozhoduje nadpoloviční většinou hlasů přítomných akcionářů, v některých záležitostech rozhoduje kvalifikovanou většinou dvou třetin přítomných akcionářů, v dalších kvalifikovanou většinou tří čtvrtin hlasů přítomných akcionářů.

Dle čl. 15 bod 7. Stanov **valná hromada rozhoduje v záležitostech dle čl. 12 odst. 2 bodů 5) až 30) a bodů 39) až 44) 67,5 % hlasů všech akcionářů, kteří mohou v dané záležitosti vykonávat hlasovací právo.** Rozhodování 67,5 % hlasů všech akcionářů se m.j. týká následujících záležitostí:

Ve smyslu čl. 12 odst. 2 Stanov ČER je to např. schválení změn rozvojových cílů společnosti dohodnutých mezi akcionáři, schválení dlouhodobých podnikatelských a investičních plánů, schválení ročních podnikatelských plánů včetně provozních a investičních rozpočtů, schválení jednotlivých investic přesahujících stanovenou výši, schválení obchodní, finanční a manažerské politiky, schválení jakékoliv další podnikatelské nebo provozní činnosti společnosti.

Dle čl. 12 odst. 2 bodu 18) Stanov ČER přísluší valné hromadě schválení jakýchkoli smluvních závazků nebo změn a doplňků stávajících smluvních závazků mimo rámec již schváleného podnikatelského plánu, které

- a) v případě nákupu ropy přesahují 150 000 tun,
- b) v případě prodeje rafinérských produktů přesahují 100 000 tun,
- c) v ostatních případech jejich plnění přesahuje 30 milionů korun českých,
- d) ve všech případech zavazují společnost ČER na dobu delší než 1 rok.

Dle čl. 12 odst. 2 bodu 19) Stanov valná hromada rozhoduje 67,5 % hlasů všech akcionářů o schválení uzavření, doplňků nebo změn jakýchkoli smluvních závazků vyplývajících ze Smlouvy mezi akcionáři uzavřené dne 15.11.1995 a jejich doplňků nebo změn („Akcionářská smlouva“) i dalších definovaných smluvních závazků navazujících na Akcionářskou smlouvu (viz čl. 12 odst. 2 bod 19 a/ a b/ Stanov). Akcionářská smlouva byla uzavřena zejména z důvodu úpravy práv a povinností zúčastněných stran souvisejících s jejich vlastnictvím akcií ČER, s ohledem na restrukturalizaci a privatizaci českého rafinérsko-petrochemického průmyslu probíhající v období uzavírání Akcionářské smlouvy (str. 86 a násl. spisu).

Z výše uvedeného vyplývá, že zásadní rozhodnutí vztahující se k podnikání ČER, včetně podmínek smluv na dodávky rafinérských produktů (smluv delších 1 rok, či přesahujících stanovené objemové nebo finanční vyjádření za rok), tzn. i podmínek smluv na dodávku petrochemických surovin do CHL, podléhají souhlasu/dohodě nejméně tří akcionářů ČER, přičemž vždy jedním z nich musí být Unipetrol.

Představenstvo je statutárním orgánem ČER, jenž řídí činnost společnosti a jedná jejím jménem (čl. 18 odst. 1 Stanov). Rozhoduje o všech záležitostech společnosti, které nejsou právními předpisy nebo **Stanovami společnosti vyhrazeny do působnosti valné hromady** nebo dozorčí rady. Představenstvo společnosti má 7 členů (Unipetrol – 4 zástupci, akcionáři IOC – 3 zástupci), kteří jsou voleni a odvoláváni valnou hromadou. Funkční období členů představenstva je tříleté. Představenstvo je schopno se platně usnášet, je-li na zasedání přítomno nejméně 5 členů představenstva, k přijetí usnesení je pak třeba 5 hlasů členů představenstva (viz čl. 20 odst. 9 Stanov).

Dozorčí rada je kontrolním orgánem ČER (čl. 23 Stanov). Dohlíží na výkon působnosti představenstva a uskutečňování podnikatelské činnosti společnosti.

Na doplnění Úřad uvádí, že součástí Akcionářské smlouvy jsou mimo jiné rovněž obchodní vztahy smluvních stran (článek VII Akcionářské smlouvy). Dle ustanovení čl. VII bod 7.02. písm. b) bude ČER přednostně zásobovat kteroukoli českou sesterskou společnost, pokud tato sesterská společnost nabídne, že petrochemické suroviny koupí za podmínek, jež budou, co se týče jakosti, ceny a platebních a dodacích podmínek, stejné nebo lepší než podmínky nabídnuté alternativními kupujícími pro srovnatelná množství a dále s tím, že, pokud ČER nebude v kterékoli době schopna úplně pokrýt veškeré objednávky příslušných českých sesterských společností, přidělí a dodá petrochemické suroviny příslušným českým

sesterským společnostem v množství odpovídajícím v té době platnému poměrnému vlastnickému podílu příslušného akcionáře v ČER, pokud se akcionáři nedohodnou jinak.

Společnost CHL je zapsaná v obchodním rejstříku, vedeném Krajským soudem v Ústí nad Labem, oddíl B, vložka 841 dne 28.5.1996. Předmětem podnikání je zejména výroba, zpracování, nákup, prodej a skladování paliv a maziv včetně jejich dovozu, výroba, dovoz a zpracování chemických látek, výroba a rozvod plynu a tepla a koupě zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej v režimu živností volných (viz str. 14 a násl. spisu).

Orgány CHL jsou dle čl. 11 Stanov CHL (str. 231 – 232 spisu) valná hromada, představenstvo a dozorčí rada. Společnost Unipetrol je jediným akcionářem CHL a vykonává působnost valné hromady, která je upravena v čl. 12 Stanov CHL (mj. rozhoduje o stanovení politik společnosti, schválení strategií, dlouhodobých a střednědobých plánů včetně strategických cílů společnosti a jejich změn, o schválení ročních podnikatelských plánů a jejich změn).

Představenstvo CHL je statutárním orgánem společnosti a jedná jejím jménem (čl. 16 Stanov). Rozhoduje o všech záležitostech CHL, pokud nejsou svěřeny valné hromadě, a zabezpečuje obchodní vedení společnosti. Jeho výlučná působnost je upravena v čl. 16 bodě 5. Stanov (mj. zabezpečuje realizaci rozhodnutí jediného akcionáře při jeho výkonu působnosti valné hromady, rozhoduje o uzavření nebo výpovědi, odstoupení, zrušení dohodou a o změnách obchodních smluv, přesahuje-li výše plnění jedné smlouvy nebo spolu spojených smluv 100 milionů Kč). Představenstvo CHL má 5 členů, kteří jsou voleni a odvolávání valnou hromadou. Funkční období členů představenstva je pětileté. Představenstvo je schopno se platně usnášet za přítomnosti nadpoloviční většiny členů; k přijetí usnesení je třeba většiny hlasů všech, nikoliv jen přítomných, členů (čl. 19 Stanov).

Zjištěné skutečnosti

Mezi společnostmi CHL a ČER existuje velmi úzká provázanost jejich výrobních technologií. Je to dáno tím, že tyto společnosti se vyčlenily v procesu privatizace z dřívějšího jediného podniku. Provozní jednotky a výrobní zařízení CHL jsou konstrukčně uzpůsobeny na přímé zásobování petrochemickými surovinami jako výstupu kontinuálního zpracování ropy v rafinérii Litvínov (ČER), které CHL dále zpracovává, přičemž dodávky jsou realizovány produktovody. Mezi oběma společnostmi tak existuje velmi vysoká míra závislosti.

K tomu, aby CHL mohl zajistit dodávky potřebných petrochemických surovin od alternativního dodavatele, má řadu bariér. Především nemá ve svém majetku dostatečné skladovací prostory (zásobníky), ani potřebné stáčecí zařízení. Toto zařízení při dělení majetku jediného podniku zůstalo v majetku ČER. Pokud by chtěl CHL některé suroviny - primární benzín, HCVD, plynový olej, vakuový zbytek, černý destilát – dovést z jiných rafinerií, chybí v Litvínově (místě jejich zpracování) také dostatečná kapacita železniční i silniční sítě (dále mu chybí stáčecí zařízení a potřebné skladovací kapacity). Visbreakingový zbytek nemá CHL možnost získat odjinud, je prakticky nedopravitelný pro jeho značnou nestabilitu (polymerace apod.). Tyto skutečnosti výrazně zvyšují závislost CHL na ČER (a tím propojení petrochemického průmyslu na rafinérii) a prakticky znemožňují realizovat v potřebném objemu dodávky surovin od jiných dodavatelů pro zajištění plynulé výroby CHL. Pokud by ČER poskytovala CHL služby skladování a stáčení některých petrochemických surovin, nepokrylo by to kapacitně objem potřebný pro plynulou výrobu CHL.

Na druhé straně je ČER závislá naopak na CHL, neboť v důsledku propojení produktovody je CHL významným odběratelem jejich produktů, dále jsou v majetku CHL technologická zařízení pro výrobu a distribuci technické páry, elektřiny, chladicí vody a úpravy vody. Závislost výroby ČER na CHL je tedy i v oblasti nákupu energií (nemá vlastní zdroj) a dále též pokud jde o potřebu stlačeného vodíku pro hydrokrakovací jednotku ČER, v jehož výrobě není ČER plně soběstačná (je schopna vyrobit ... své potřeby – konkrétní údaj je obchodním tajemstvím ČER) a zbývající objem nakupuje od CHL.

Dodávky energií a stlačeného vodíku poskytuje Chemopetrol na základě smluv uzavřených s ČER („smlouvy o energiích“ byly uzavřeny v roce 1995 a to na dobu neurčitou s tím, že ceny jsou každoročně zpřesňovány na základě skutečných nákladů – viz str. 1898 spisu). Společnost CHL poskytuje ČER i některé služby jako např. ostrahu, požární ochranu apod.

Pro zajištění dodávek petrochemických surovin z ČER do CHL byly uzavírány tzv. dlouhodobé smlouvy. Jednalo se o kupní smlouvy označené shodně číslem 16836/99, o dodávkách:

- primárního benzínu
- HCVD
- plynového oleje
- LPG
- černého destilátu
- vakuového/visbreakingového zbytku
- polymeračního hexanu
- izo-pentanu
- technického benzínu

Všechny byly uzavřeny dne 24.5.1999 s účinností od 1.1.1999. Jde o smlouvy na dobu neurčitou s výpovědní lhůtou na 6 měsíců s tím, že tato výpovědní lhůta může být uplatněna nejdříve 30.6.2001. Ve smlouvách bylo sjednáno množství ročních dodávek, jakož i cena a mechanismus jejího stanovení (viz str. 558 a násl. spisu).

Dodávky uvedených petrochemických surovin z ČER do CHL probíhaly na základě výše uvedených smluv i v roce 2001, kdy z důvodu cenové nevýhodnosti vypověděl CHL dne 18.6.2001 se šestiměsíční výpovědní lhůtou kupní smlouvy na dodávky 6 druhů surovin, a to smlouvy o dodávkách primárního benzínu, HCVD, plynového oleje, LPG, černého destilátu a vakuového/visbreakingového zbytku (viz např. str. 1051 a násl. spisu). V reakci na to vypověděla dne 28.6.2001 ze stejného důvodu (se shodnou výpovědní lhůtou) ČER kupní smlouvy o dodávkách polymeračního hexanu, izopentanu a technického benzínu.

Proces vyjednávání podmínek dodávek petrochemických surovin

V návaznosti na vypovězení dlouhodobých smluv začala mezi CHL a ČER vyjednávání o podmínkách dodávek uvedených petrochemických surovin pro období počínaje 1.1.2002 (stávající podmínky dodávek dle vypovězených smluv měly pozbýt platnosti k 31.12.2001 - viz str. 1844, 933 a násl. spisu). S ohledem na výše uvedené znění Stanov ČER probíhala cca od října 2001 i jednání o nových podmínkách dodávek pro dlouhodobé smlouvy mezi akcionáři ČER, tj. Unipetroleem a akcionáři IOC. Souběžně tak probíhala jak jednání o podmínkách dodávek pro uzavření nových tzv. dlouhodobých smluv, tak i o podmínkách dodávek jen po krátkodobější – tzv. přechodné období (vynucené vždy skutečností, že mezi akcionáři ČER nedošlo k dohodě o podmínkách pro uzavření dlouhodobých smluv).

K 1.1.2002 nedošlo k dohodě, za jakých podmínek mají být realizovány další dodávky z ČER v období po skončení účinnosti vypovězených smluv (největší spory byly vedeny o podmínky - cenové formule dodávek surovin potřebných pro etylénovou jednotku CHL, tj. o primární benzín, HCVD, plynový olej, vakuový/visbreakingový zbytek a černý destilát).

I přes neexistenci písemné smlouvy a jakékoliv jiné dohody o podmínkách dodávek ČER nadále dodávala od 1.1.2002 CHL uvedené suroviny.

Ze vzájemné korespondence týkající se tohoto problému Úřad poukazuje na dopis ČER ze 4.2.2002 adresovaný CHL, v němž bilancuje výsledky jednání z několika koordinačních porad, i vzájemných jednání mezi ČER a CHL, a shrnuje, že tato jednání přinesla dohodu o množství dodávaných surovin jakož i jakostních parametrech dodávek (což, jak odkazuje, bylo potvrzeno v dopise ČER z 21.12.2001 a v odpovědi CHL z 27.12.2001). Obsahem této dohody bylo, že ČER dodá a CHL odebere množství surovin dohodnutá na koordinační poradě dne 19.12.2001; jakostní parametry surovin budou dle parametrů platných v roce 2001. Uvádí, že cena a platební podmínky nejsou dohodnuty s tím, že obě strany předpokládají jejich stanovení na jednání mezi akcionáři v lednu 2002. Pokud by došlo ke skluzu v dohodách mezi akcionáři, byl vysloven souhlas se zálohovým uhrazením odebraných surovin. V uvedeném dopisu ze dne 4.2.2002 adresovaném CHL zároveň ČER vyslovuje nesouhlas s návrhem CHL, aby po dobu, než bude uzavřena dohoda akcionářů o cenových podmínkách smluv, bylo použito prozatímních cenových formulí navrhaných CHL v jeho dopise z 1.2.2002. ČER uvádí, že došlo k projevu vůle ohledně druhu a množství dodávaného zboží s tím, že cena není dohodnuta. Jde tedy o případ, že z jednání o uzavření smlouvy vyplývá vůle stran uzavřít smlouvu i bez určení kupní ceny a cituje § 448 odst. 2 obchodního zákoníku, kdy v takovém případě může prodávající požadovat zaplacení kupní ceny, za kterou se prodávalo obvykle takové nebo srovnatelné zboží v době uzavření smlouvy za smluvních podmínek obdobných obsahu této smlouvy. (ČER dále uvádí, že pro fakturaci lednových dodávek surovin budou použity cenové formule dle smluv platných v roce 2001.)

K uskutečněné fakturaci dodávek surovin sdělil CHL dopisem ze dne 11.2.2002 dodavateli (ČER), že v případě uzavření kupní smlouvy bez uvedení ceny, je třeba cenu určit dle § 448 odst. 2 obchodního zákoníku („což zřejmě ČER učinila v souladu se svým dopisem ze dne 4.2.2002“). V dopisu pak CHL uvádí, že ověřil, že ceny ČER jsou vyšší nežli ceny obvyklé (tj. za dodávky od jiných dodavatelů) a vrátil ČER vystavené faktury na primární benzín, plynový olej a HCVD s tím, že došlo ke shodě, pokud jde o vyšší lednové ceny, pouze u LPG. Očekává vystavení nových faktur s použitím *obvyklých cen* a uvádí, že zálohově uhradí plnění přijatá v lednu 2002 ve výši obvyklých cen dle tabulky v jeho dopise uvedené. Vyslovuje uspokojení nad shodným prohlášením obou stran, že jsou připraveny a ochotny uplatnit budoucí dohody o dodávkách pro rok 2002 zpětně s účinností od 1.1.2002 včetně finančního vyjádření. (viz str. 978, 980 a 982 spisu)

Spor o výši „obvyklé ceny“ ve smyslu § 448 odst. 2 obchodního zákoníku byl prozatímně vyřešen písemnou dohodou uzavřenou zástupci představenstev obou společností (ČER a CHL) dne 4.3.2002. V této dohodě byly stanoveny prozatímní ceny petrochemických surovin a to u vakuového/visbreakingového zbytku v pevné konkrétní částce na tunu; u ostatních surovin budou prozatímní ceny kalkulovány za použití metodiky, kterou ČER uplatnila v případě původních faktur vystavených za dodávky z ledna 2002; CHL uhradí veškeré rozdíly vzniklé mezi jeho předběžnou platbou (realizovanou 15.2.2002) a částkami uvedenými na fakturách ČER za leden 2002, přičemž ČER nebude za žádnou opožděnou platbu z období mezi 15.2.2002 a 6.3.2002 uplatňovat penále. Po schválení nových dlouhodobých smluv budou částky z faktur za veškeré suroviny doúčtovány se zpětnou platností k 1.1.2002. Prozatímní ceny (dle uvedené dohody) se výslovně dohodly do doby, než

budou schváleny nové dlouhodobé smlouvy – nejdéle však do 31.3.2002 (viz např. str. 435 spisu).

Na základě této dohody tak byly teprve v březnu 2002 stanoveny prozatímní ceny petrochemických surovin platné pro období od 1.1.2002 nejdéle do 31.3.2002.

Vzhledem k tomu, že vyjednávání o uzavření dlouhodobých smluv byla nadále neúspěšná (viz chronologie procesu vyjednávání zpracovaná dle podkladů ČER, akcionářů IOC, CHL a Unipetrolu, proti které účastníci řízení nevznesli námitky – str. 1848 spisu), byla zmíněná dohoda o stanovení prozatímních cen dodávek surovin ze 4.3.2002 prodloužena dne 29.3.2002 dodatkem č. 1 do 30.4.2002 a posléze dne 2.5.2002 dodatkem č. 2 do 31.5.2002; v obou případech dodatky podepsali opět zástupci představenstev CHL a ČER, a to při zachování všech principů a ujednání ve zmíněné dohodě stanovených (viz např. str. 437 a 438 spisu).

Dne 16.5.2002 obdrželi akcionáři IOC návrhy Unipetrolu na cenovou kalkulaci dodávek surovin. Akcionáři IOC ve svém e-mailovém stanovisku zasláném Unipetrolu dne 18.5.2002 uvádějí k těmto návrhům, že v porovnání s předchozími návrhy Unipetrolu reprezentují tyto nové návrhy zlepšení, stále však nedosahují tržní cenovou kalkulaci nebo cenovou kalkulaci spravedlivou pro obě strany. Finanční dopad těchto návrhů představuje velmi velký přesun výnosu z ČER na CHL, především v roce 2001, což má za následek vážné poškození ČER a je nepřijatelný pro akcionáře IOC. Uvádějí dále, že znovu přehodnotili své vlastní návrhy a přiložili **finální souhrnný návrh IOC** (s dobou trvání na 5 let, který reprezentuje nižší cenovou kalkulaci petrochemických surovin než v minulosti, ale také nižší kalkulaci služeb, které ČER nakupuje od CHL a KAUČUK, a.s.). Uvádějí, že celkový finanční dopad je pro ČER stále negativní oproti roku 2001 a je to maximální zhoršení, jaké jsou schopni akceptovat. Akcionáři IOC neschválí žádné nové smlouvy ČER, které by byly na základě jakýchkoli jiných obchodních podmínek. Uvádějí, že, cit.: „doufáme, že Unipetrol bude schopen přijmout tyto návrhy, protože bez potvrzených vhodných kontraktů před koncem května ČER **nebude schopna dodávat suroviny CHL od 1.6.2002**. Toto není situace, jakou by si IOC přála, ale náš vyjednávací tým se pokoušel vyjednávat v dobré víře již 5 měsíců a učinil veškeré možné ústupky při pokusu najít spravedlivé a rozumné obchodní podmínky pro náš dlouhodobý obchodní vztah.“ Dále žádají, aby Unipetrol vyjádřil písemný souhlas nebo odmítnutí konečných podmínek IOC do středy 22.5.2002 tak, aby, pokud by odpověď byla negativní, měly obě strany dostatek času přijmout nutná provozní opatření bezpečným a řádným způsobem (str. 279 a 286 spisu).

Mezitím dne 21.5.2002 předal CHL společnosti ČER objednávky na dodávky surovin na červen 2002 (v části cena je vyplněno „dle dohody akcionářů“ – str. 291 a 301 spisu) se žádostí o vyjádření. K tomu obdržel stručné vyjádření ČER, že dosud není vyjasněn postoj akcionářů k dalším prozatímním dohodám, o což ČER operativně žádá akcionáře; po vyjasnění jejich stanoviska ČER neprodleně odpoví (str. 302 spisu). V následujícím dopise ze dne 30.5.2002 adresovaném CHL (str. 305 spisu) vyjadřuje ČER připravenost postupovat podle jakékoli dohody mezi stranami s tím, že **bude oprávněna pokračovat v dodávkách** pouze, budou-li jednání mezi akcionáři úspěšná před uplynutím dohody stanovující prozatímní ceny.

Na finální návrh podmínek pro dodávky surovin ze strany IOC zaslal Unipetrol předsedovi představenstva ČER dne 22.5.2002 dopis, v němž potvrzuje přijetí návrhu IOC na úpravu podmínek dlouhodobých smluv o dodávkách surovin a energií; vyslovuje, že v žádném případě nechce dospět k vyhocení celé situace (které by vedlo k nemožnosti ČER dodávat suroviny do CHL od června 2002). Je přesvědčen, že stanovení předávacích cen bylo v minulosti pro CHL značně nevýhodné, na což opakovaně druhou stranu upozorňovali.

Z tohoto důvodu má maximální snahu pokračovat v jednání se zástupci IOC tak, aby se dospělo k oboustranně výhodným dohodám. Dále je v dopise uvedeno cit.: „Vážený pane předsedo představenstva, představenstvo společnosti je odpovědné za uskutečňování podnikatelské činnosti společnosti, zabezpečuje její obchodní vedení a nese plnou odpovědnost za svá rozhodnutí. Je tedy odpovědné i za škody, které vzniknou na základě jeho nesprávného rozhodnutí.“ Žádá o projednání vzniklé situace na nejbližším zasedání představenstva a podání zprávy o jeho závěrech.

Úřad konstatuje, že uvedené vyjádření neobsahuje žádný konkrétní názor či stanovisko Unipetrolu k finálnímu návrhu IOC ohledně podmínek dodávek (tak, jak bylo požadováno akcionáři IOC v termínu nejpozději do středy 22.5.2002). K dotazu Úřadu, z jakého důvodu nepřijal Unipetrol návrh IOC (str. 1864 spisu), Unipetrol uvedl své výhrady k tomuto návrhu (některé podmínky byly přijatelné, jiné nikoli) s tím že, návrh byl předán tak, že jej bylo možné přijmout jako celek nebo jej jako celek odmítnout (str. 1867 spisu).

Následuje dopis ČER ze dne 24.5.2002 adresovaný akcionářům ČER shrnující dosavadní stav vyjednávání s tím, že, pokud nedojde ke změně (např. prodloužení dohody o dodávkách po 31.5.2002), bude nucena ČER v nejbližších několika dnech začít koordinovat s CHL všechny odpovídající aktivity (str. 30 přílohy č. 2 spisu). V odpovědi Unipetrolu z 27.5.2002 zaslané faxem ČER se uvádí, že postoj Unipetrolu je, že ČER by neměla přerušit dodávky a tyto by měly pokračovat na základě prozatímní dohody také po 31.5.2002. Je připraven hlasovat o prodloužení této prozatímní dohody a navrhl svolání mimořádné valné hromady k dosažení konečné dohody mezi akcionáři v této otázce, čímž chce předejít škodám vzniklým náhlým přerušením dodávek (str. 28 přílohy č. 2 spisu).

Z další vzájemné korespondence pak Úřad uvádí dopis akcionářů IOC (str. 535 spisu) ze dne 28.5.2002 adresované Unipetrolu s tím, že očekávají odpověď na jejich návrh podmínek dlouhodobých smluv z 18.5.2002, upřednostňují projednání problematiky bez přerušování dodávek a IOC současně předkládá návrh na cenové podmínky dodávek pro další provizorní období – červen a červenec 2002. Na to reaguje Unipetrol dopisem ze dne 29.5.2002 – rovněž akceptuje dvouměsíční přechodné období jako prostor pro další vyjednávání a současně pro toto další přechodné období předkládá svoji představu o úpravě cen dodávek některých surovin.

IOC dopisem z 30.5.2002 adresovaným Unipetrolu (str. 539 spisu) vyslovuje zklamání nad nepřijetím návrhu jejich podmínek dodávek pro měsíce červen a červenec 2002 ze strany Unipetrolu; uvádí, že ČER nemůže pokračovat v dodávkách surovin bez dohody akcionářů, přičemž situace byla vyvolána v důsledku vypovězení smluv ze strany CHL a následujícím neúspěšným pětiměsíčním vyjednáváním o dlouhodobých smlouvách. Jsou připraveni o problému jednat hned v pondělí 3.6.2002, aby přerušování dodávek bylo co nejkratší a schválit nové smlouvy na valné hromadě dne 14.6.2002.

Dne 31.5.2002 reaguje Unipetrol dopisem adresovaným akcionářům IOC, v němž lituje, že nebyly přijaty drobné úpravy, které navrhl v nabídce cen surovin na přechodné dvouměsíční období. Navrhuje uzavřít prozatímní dohodu na 14 dnů (tj. do data konání mimořádné valné hromady ČER) za stejných podmínek, jaké platily od ledna do května 2002. Podle vyjádření místopředsedy představenstva a gen. ředitele CHL (viz protokol str. 1846 spisu) s tímto návrhem ČER nesouhlasila – předseda představenstva a gen. ředitel ČER sdělil 31.5.2002 v 17.30 hod. telefonicky CHL, že touto nabídkou na uzavření dohody na 14 dní Unipetrol popřel svoji předchozí nabídku (pozn.: tj. nabídku z 29.5.2002 na přechodné dvouměsíční období). Téhož dne byl generálnímu řediteli CHL doručen dopis předsedy představenstva ČER o **přerušování dodávek** (str. 13 spisu), v němž se mj. uvádí, že ČER nebude moci dodávat suroviny pro CHL počínaje půlnocí 31.5.2002. Dále se v něm uvádí, že toto je způsobeno neschopností akcionářů ČER dosáhnout dohody o podmínkách dodávek,

přičemž je vyjádřena naděje, že dohody, a tím i obnovení dodávek, bude dosaženo v nejkratší době (CHL vyznačila převzetí tohoto vyrozumění v 17.20 hod.). Tomuto vyrozumění předcházelo mimořádné zasedání představenstva ČER dne 31.5.2002 od 13.00 hod (zápis str. 185 přílohy č. 1 spisu), jehož se účastnili na vlastní žádost také předseda představenstva CHL (který je současně předsedou představenstva Unipetrolu) Ing. Švarc spolu s JUDr. Černým, předsedou dozorčí rady ČER, a to k bodům jednání týkajícím se obchodních vztahů mezi ČER a CHL. Představenstvo ČER hlasovalo celkem o třech variantách podmínek pokračování dodávek petrochemických surovin z ČER do CHL a to po dobu prvních 14 dnů v měsíci červnu 2002, přičemž dva z toho byly návrhy Unipetrolu, jeden návrh akcionářů IOC. O žádném návrhu nebylo dosaženo potřebného souhlasu členů představenstva. Vzhledem k tomu, že nebylo dosaženo potřebné většiny hlasů ke schválení návrhu na pokračování dodávek na přechodné období, konstatoval předseda představenstva, že ve věci pokračování dodávek po půlnoci dne 31.5.2002 nebylo přijato žádné usnesení. V zápisu je dále zapsán dotaz předsedy představenstva ČER k jeho členům, zda uvedený závěr je členy představenstva ČER vnímán jako nemožnost v dodávkách surovin v měsíci červnu 2002 pokračovat – členové představenstva se shodli na tom, že ČER suroviny pro petrochemii počínaje 1.6.2002 dodávat nemůže. Předseda představenstva ČER byl požádán, aby v tomto směru informoval vedení CHL (str. 185 a násl. přílohy č. 1 spisu).

Vzhledem k době potřebné pro bezpečné odstavení výroby CHL (k němuž mělo dojít na základě avizovaného přerušení dodávek ČER od půlnoci 31.5.2002) byl následně generálním ředitelem CHL vydán pokyn k zahájení odstavení výroby (str. 309 spisu). K půlnoci 31.5.2002, kdy došlo k přerušení dodávek z ČER, byly všechny výroby CHL odstaveny mimo provoz (do tzv. „teplé zálohy“).

Po přerušení dodávek surovin se z iniciativy předsedy představenstva ČER (viz také přípis akcionářů IOC) uskutečnila dne 2.6.2002 schůzka u místopředsedy vlády ČR za účasti předsedy představenstva CHL (Unipetrolu) a předsedy představenstva ČER (viz str. 1846 a str. 1900 spisu). Následně byla mezi zástupci představenstev ČER a CHL ještě dne 2.6.2002 uzavřena dohoda o podmínkách dodávek surovin pro přechodné období od 1.6.2002 do 31.7.2002 a dne 2.6.2002 přibližně v 15.00 hod. byly dodávky petrochemických surovin do CHL obnoveny.

V následujícím období probíhala mezi akcionáři ČER další jednání o podmínkách dodávek surovin. Dne 30.7.2002 byla odsouhlasena a následující den 31.7.2002 podepsána dohoda mezi ČER a CHL o podmínkách dodávek surovin pro období od 1.8.2002 do 31.12.2002 (viz str. 1820, 1836 a 1903 – 1904 spisu). Tato dohoda zakotvila cenové formule pro dodávky petrochemických surovin. V čl. 2 této dohody je částečně upravena i cena energií a služeb předávaných mezi společnostmi ČER a CHL (dlouhodobé „smlouvy o energiích“ upravující tyto dodávky – viz výše – jinak zůstávají v platnosti). V čl. 3 dohody je uvedeno, že v případě, že akcionáři ČER do 31.12.2002 dospějí ke schválení a podpisu smlouvy týkající se převodu ČER na dlouhodobý přepracovací režim, nebudou na rok 2002 jako celek retroaktivně aplikovány žádné změny. V případě, že taková smlouva o přechodu ČER na přepracovací rafinerii do 31.12.2002 mezi akcionáři ČER uzavřena nebude, budou částky fakturované za dodávky surovin realizované od 1.1.2002 do 31.7.2002 retroaktivně upraveny podle cenových formulí zakotvených v této smlouvě.

Úřad byl následně informován o tom, že dne 27.9.2002 valná hromada ČER schválila harmonogram přechodu ČER do režimu tzv. přepracovací rafinerie k 1.1.2003, jehož podstata spočívá v tom, že ČER bude vlastníkem a provozovatelem rafinerie, avšak nebude nakupovat suroviny (ropu...) ani prodávat konečné produkty na svůj účet. Kapacitu rafinerie budou mít právo využívat akcionáři v poměru odpovídajícím jejich majetkové účasti, přičemž každý

z nich bude nakupovat suroviny na svůj účet, ČER je na základě smlouvy o přepracování zpracuje a výsledný produkt prodá opět akcionář vlastním jménem zákazníkům.

Shrnutí:

K procesu vyjednávání podmínek dodávek surovin, zejm. pro dlouhodobé smlouvy, Úřad konstatuje, že tento byl poznamenán zejména dvěma skutečnostmi: Především bylo nutno v souladu se Stanovami ČER získat v rámci valné hromady konsensus o podmínkách dodávek surovin mezi Unipetrole a nejméně dvěma akcionáři IOC (viz souhlas 67,5 % podílu akcií všech akcionářů s podmínkami dodávek), přičemž samotný Unipetrol, ani akcionáři IOC společně nenaplnovali uvedený podíl. Dále bylo vyjednávání o podmínkách dodávek surovin poznamenáno dvojakou pozicí akcionáře ČER (Unipetrolu) ve vertikálním vztahu dodavatel - odběratel. Tento se na jedné straně významně podílel (bez jeho souhlasu nebylo možno schválení valné hromady dosáhnout) na rozhodování o tom, jaké podmínky dodávek budou pro ČER z hlediska jejího podnikání (jako výrobce a dodavatele surovin) optimální a současně o týchž podmínkách dodávek rozhodoval v pozici odběratele (CHL), jehož je jediným akcionářem (100 % akcií), tzn. rozhodoval, jaké podmínky dodávek budou pro CHL z hlediska jeho podnikání nejvýhodnější. Ve snaze vyjednat dostatečně výhodné podmínky dodávek pro CHL (odběratele) tak vznikala rozpor při hodnocení výhodnosti podmínek těchto dodávek z pohledu dodavatele – ČER, jehož je Unipetrol jedním z akcionářů.

Po skončení účinnosti dlouhodobých smluv nebyla mezi ČER a CHL uzavřena písemná smlouva o podmínkách dodávek surovin pro další období (tzv. dlouhodobá smlouva). Dodávky probíhaly až do 4.3.2002 bez jednoznačného konsenzu o ceně dodávaných surovin (teprve 4.3.2002 byly mezi dodavatelem a odběratelem písemně dohodnuty zpětně ceny dodávek, nejdéle však do 31.3.2002). Následně byla tato dohoda prodloužena písemnými dodatky do 30.4.2002 a opětovně do 31.5.2002. Další dohody o podmínkách dodávek (cenách surovin) bylo dosaženo až druhého dne po přerušení těchto dodávek, a to na dva měsíce (do konce července 2002).

Zmínka o možném přerušení dodávek surovin do CHL se objevuje v dopisu obchodního ředitele ČER ze dne 12.2.2002 adresovaném obchodnímu řediteli CHL (str. 987 spisu) v souvislosti s úhradou dodávek petrochemických surovin do CHL za leden 2002, kdy CHL uhradil jako zálohu pouze část ceny fakturované ČER a navrhl jednání o výši tzv. ceny obvyklé s následným doplacením rozdílu (viz výše). V dopisu se mj. uvádí cit.: „pokud budou faktury v termínech splatnosti uhrazeny, jsme připraveni v dodávkách surovin pokračovat.“ V reakci na to uvádí obchodní ředitel CHL v přípisu ze dne 13.2.2002 (str. 990 spisu), že věří, že zastavení dodávek bude CHL oznámeno v dostatečném předstihu, aby mohlo dojít k bezpečnému sjetí výrob, a zároveň, aby mohl CHL upozornit Úřad pro ochranu hospodářské soutěže na podezření ze zneužití dominantního postavení. V dopisu finančního ředitele ČER ze dne 21.2.2002 adresovaném finančnímu řediteli CHL (str. 1002 spisu) je mj. uvedeno, že ČER nesouhlasí s uhrazením pouze části fakturované ceny dodávek realizovaných do CHL v lednu 2002 a dále je v něm uvedeno, cit.: „Proto v případě, že dlužná částka... nedorazí na účty ČER do skončení příjmací doby v pondělí dne 25. února, podnikne ČER veškeré potřebné kroky k zastavení dodávek do CHL. Veškeré dodávky do CHL budou zastaveny nejpozději do 12 hodin dne 28. února 2002...“ V reakci CHL na tento dopis se mj. uvádí, že požadavek zaplacení zmíněné částky vynucovaný hrozbou zastavení dodávek surovin do CHL je ultimativní (str. 1006 spisu). Spor byl následně řešen výše zmíněnou dohodou uzavřenou zástupci představenstev obou společností dne 4.3.2002. Další zmínka o možném zastavení

dodávek surovin je pak ve vzájemné korespondenci cca od 18.5.2002 – viz výše. Výslovné upozornění, že k přerušení dodávek skutečně ČER přistoupí v konkrétní hodinu, bylo předáno CHL dne 31.5.2002.

Újma

Celkový výpadek výroby v CHL trval vzhledem k délce opětovného plného najetí technologií, provedeného v souladu s technologickými lhůtami, déle než 39 hodin. Dle vyjádření CHL bylo dosaženo předchozího objemu výroby v době cca 4 až 5 dnů. Výpadkem výroby došlo ke snížení tržeb o cca 131 691 000 Kč, tento úbytek tržeb byl částečně kompenzován snížením nákladů na hlavní suroviny pro nevyrobenou produkci a snížením nákladů na pomocné suroviny. Výsledná újma (ušlý zisk) způsobená CHL v důsledku přerušení dodávek petrochemických surovin činí cca 45 664 000,- Kč (str. 490 spisu). CHL uvádí, že vzhledem k včasné reakci CHL na vyrozumění ČER o zastavení dodávek nedošlo k přímým škodám na výrobním zařízení a dle vyjádření jeho hlavních odběratelů nebudou tito vůči CHL uplatňovat sankce za výpadek dodávek. Úřad oslovil významné odběratele odebírající produkty od CHL. Z jejich vyjádření vyplývá, že u některých nedošlo v důsledku přerušení dodávek surovin z ČER do CHL k přerušení ani krácení jejich dodávek, mj. také pro dostatečné zásoby výrobků (např. společnost EASTMAN SOKOLOV, a.s., dále DEZA, a.s., SPOLANA a.s., Lafarge Cement, a.s., SPOLCHEMIE, a.s.), u některých se však projevil dopad jednání ČER.

Na základě vyjádření CHL a oslovených odběratelů CHL Úřad konstatuje, že újma byla způsobena společností CHL, a dále také pěti dalším soutěžitelům – odběratelům petrochemických výrobků od CHL. Přerušení dodávek petrochemických surovin do CHL způsobilo krácení dodávek petrochemických výrobků z CHL pro společnost AGROBOHEMIE a.s. (dodávky čpavku pro společnost Lovochemie, a.s.), obdobně AGROFERT a.s. (u dodávek čpavku pro odštěpný závod společnosti ALIACHEM a.s. - Synthesii Pardubice), Lybar, a.s. (u dodávek syntetického destilačně-rafinovaného lihu) a JUTA a.s. (u výrobku Mosten odebíraného z CHL). Dále pak společnost KAUČUK, a.s. zaznamenala výpadek výroby etylbenzenu z důvodu energetických potíží při odstavení výroben CHL. (Konkrétní rozdíly v dodávkách výrobků ze strany CHL, ve výpadku výroby - viz spisová dokumentace). Na doplnění Úřad uvádí, že někteří odběratelé také uvedli, že výrobky od CHL odebírají produktovody (např. KAUČUK, a.s., SPOLANA a.s.).

Vyjádření účastníků řízení

Účastník řízení ČER se k výše popsanému přerušení dodávek, k němuž došlo dne 31.5.2002, v průběhu řízení vyjádřil několikrát. V protokolu z jednání dne 20.6.2002 (šetření podnětu CHL) – str. 1895 a násl. spisu - uvedl, že v únoru 2002, cit.: „při... bezúspěšné snaze přesvědčit CHL o přijetí podmínek ČER s tím, že budou stejně retroaktivně upraveny, oznámila ČER společnosti CHL, že za daných podmínek není pro ni ekonomické v dodávkách dále pokračovat.“

Dále při uvedeném jednání popsala ČER proces vyjednávání o dodávkách petrochemických surovin, dohodu ze dne 4.3.2002 a její prodloužení vždy o jeden měsíc. Uvedla, že akcionáři IOC předložili následně v květnu 2002 Unipetrolu návrh na dlouhodobé řešení (str. 1898 spisu). Cenové podmínky navrhované CHL byly odlišné a k dohodě akcionářů nedošlo. Dále uvedla, cit.: „Nedohoda akcionářů předznamenala hlasování v představenstvu ČER (konkrétní informace - obchodní tajemství ČER). Tím nebyla uzavřena smlouva, což znamenalo automatické zastavení dodávek (ČER neměla a nemá žádný obecný závazek dodávat).“

Ve svém podání ze dne 24.7.2002 ČER uvádí (cit.): „První prozatímní dohoda byla uzavřena 4. března 2002 a byla sjednána na dobu určitou končící dnem 31. března 2002. Toto prozatímní cenové ujednání bylo dvakrát prodlouženo, avšak nakonec skončilo uplynutím jeho doby trvání. Ukončením tohoto ujednání přestalo existovat jakékoli obchodní smluvní ujednání mezi stranami, na jehož základě by ČER byla povinna pokračovat v dodávkách surovin pro CHL“ (str. 1699 spisu). Dále ČER uvádí (cit): „Je nepochybné, že CHL nejpozději začátkem března 2002 věděl, že pokud nedosáhne s ČER dlouhodobé smlouvy, ČER nebude povinna dodávat CHL petrochemické výrobky.“ (str. 1700 spisu). ČER uvádí, že CHL měl dostatečnou lhůtu k tomu, aby uzavřel smlouvy o dodávkách z alternativních zdrojů.

Ve svém podání ze dne 26.7.2002 ČER mj. uvádí, že CHL byl z její strany již před několika měsíci informován, že dodávky petrochemických surovin mohou být přerušeny, pokud se strany nedohodnou na vzájemně uspokojivých podmínkách (str. 1709 spisu). (Pozn. Úřad: viz k tomu též dopis obchodního ředitele ČER ze dne 12.2.2002 adresovaný CHL – ohledně úhrady faktur za lednové dodávky surovin.)

Také účastník řízení – CHL, jemuž bylo v rámci fakultativního oprávnění Úřadu přiznáno postavení účastníka tohoto řízení, byl seznámen s podklady pro rozhodnutí. Ve svém vyjádření ze dne 14.8.2002 odsouhlasil chronologii vyjednávacího procesu a navrhl doplnění o informace Unipetrolu týkající se vyjednávání podmínek pro dlouhodobé smlouvy (což Úřad učinil a podklady doplnil - str. 1845 a 1875 a násl. spisu).

K doplněným podkladům se vyjádřila také ČER – viz dopis str. 1915 spisu. Zejména uvedla, že z povahy návrhu akcionářů IOC na podmínky dlouhodobých smluv a dodávek surovin (tzv. finální souhrnný návrh) nevyplývalo, že jednotlivé položky nelze dále projednávat. (Pozn. Úřad: k tvrzení Unipetrolu, že návrh akcionářů IOC z 18.5.2002 byl předložen jako tzv. „balík“ a že jednotlivé položky nebylo z hlediska IOC možno měnit; byl předán tak, že je možné jej buď přijmout jako celek, nebo jako celek odmítnout. Viz vyjádření Unipetrolu, str. 1867 spisu).

Vyjádření Úřadu

K argumentu ČER, že neměla žádný obecný závazek, příp. povinnost, dodávat své výrobky do CHL, neboť neexistovala smlouva či jakékoli obchodní smluvní ujednání mezi stranami, Úřad uvádí:

Skutečnost, že neexistovala platná písemná smlouva o podmínkách dodávek, není v daném případě dostatečným argumentem pro tak závažné opatření, jakým je přerušování dodávek surovin odběrateli. Obě strany projevovaly vůli dodávat i odebírat, nedošlo však k dohodě o ceně dodávaných surovin (zejména v období do 31.5.2002). S ohledem na celkovou provázanost výroby obou soutěžitelů, vysokou tržní sílu ČER, dále též s ohledem na vysokou míru existenční závislosti výroby CHL na dodávkách petrochemických surovin z ČER a závislost i dalšího stupně výroby ve vertikále – tj. závislost odběratelů CHL na jeho produkci agro a petrochemických výrobků, nelze akceptovat přerušování dodávek – a to ani v případě nedohody o ceně dodávaných surovin pro přechodné období.

I když tato situace zhoršuje právní jistotu obou smluvních stran, nebyly vyčerpány všechny možnosti k řešení této nedohody (což se též následně v červnu 2002 potvrdilo).

Úřad uvádí, že soutěžitel v dominantním postavení na relevantním trhu má zvláštní odpovědnost za své chování – nedovolit, aby jeho chování narušovalo hospodářskou soutěž – kvůli újmě, kterou jeho aktivity mohou způsobit hospodářské soutěži obecně a zájmům

konkurentů, dodavatelů, odběratelů a zákazníků (v daném případě pak zájmům existenčně závislého odběratele a jeho zákazníkům).

Obdobně vymezuje tzv. zvláštní odpovědnost dominantních soutěžitelů Evropská komise a Evropský soudní dvůr – viz např. případ rozhodnutí ESD č. 322/81 Michelin v. Komise, nebo rozhodnutí EK č. IV/33.440 Warner-Lambert/Gillette a další.

Vymezení relevantního trhu

Za relevantní trh se obecně pokládá místo, kde se střetává nabídka s poptávkou zboží, které je z hlediska své charakteristiky, ceny a zamýšleného použití shodné, porovnatelné nebo vzájemně zastupitelné.

➤ věcné vymezení relevantního trhu

Jednáním účastníka řízení, společnosti ČER, které je předmětem správního řízení, došlo k přerušení dodávek následujících petrochemických surovin do CHL: primární benzín, hydrokrakovaný vakuový destilát, plynový olej, LPG, vakuový/visbreakingový zbytek pro POX, černý destilát, polymerační hexan, izopentan a technický benzín. Uvedené suroviny slouží k výrobě řady produktů používaných odběrateli CHL pro široké spektrum výrobků v oblasti petrochemie a agrochemie (CHL dodává např. společnosti SPOLANA a.s. ethylen, společnosti KAUČUK, a.s. ethylen, benzen a C4 frakce, společnosti EASTMAN SOKOLOV, a.s. např. propylen, 2-ethylhexanol, n-butanol, společnosti DEZA, a.s. 2-ethylhexanol, pyrolýzní olej).

K danému účelu užití pro výrobu CHL nelze považovat uvedené petrochemické suroviny za vzájemně zastupitelné, příp. zastupitelné jinými produkty. Výjimku představuje vakuový a visbreakingový zbytek; tyto lze z hlediska účelu užití ve výrobním procesu CHL považovat pro tohoto odběratele s ohledem na jeho technologii za navzájem zastupitelné (s vyšší užitnou hodnotou u visbreakingového zbytku do cca 10 %). Na doplnění Úřad uvádí, že z hlediska účelu užití jiných soutěžitelů lze (v závislosti na technologii jejich výroby) vakuové zbytky považovat za zastupitelné některými těžkými topnými oleji.

Na základě uvedených skutečností vymezil Úřad relevantní trh z hlediska **věcného** jako trh petrochemických surovin se samostatnými subtrhy, jimiž jsou: primární benzín, hydrokrakovaný vakuový destilát, plynový olej, LPG, vakuový/visbreakingový zbytek, černý destilát, polymerační hexan, izopentan a technický benzín.

➤ vymezení relevantního trhu z hlediska geografického

Relevantní trh z hlediska geografického zahrnuje území, na kterém se realizuje vztah nabídky a poptávky po zboží za dostatečně homogenních podmínek, jimiž se odlišuje od ostatních území, na kterých nabídka a poptávka probíhá za podmínek zřetelně odlišných.

CHL je významným odběratelem petrochemických surovin od ČER (u několika produktů jejich jediným odběratelem). Skutečnost, že dodávky řady petrochemických surovin probíhají z ČER do CHL produktovody (s výjimkou izopentanu), neznámá, že jde o jediný způsob dodávek, který je u petrochemických produktů možno realizovat. V daném případě proto zásobování tohoto odběratele produktovody (vyplývající z původní koncepce jediného rafinérsko-petrochemického podniku) neodůvodňuje geografické vymezení trhu jako trhu místního. V případě zájmu dalších odběratelů o předmětné zboží by dodávky byly realizovány za homogenních podmínek (z hlediska ceny za jednotku zboží, charakteru dodávek – tj.

transport železnicí, příp. po ose apod.) po celém území republiky. Z uvedeného důvodu vymezil Úřad relevantní trh z hlediska **geografického** jako území České republiky.

➤ vymezení relevantního trhu z hlediska časového

Vymezení trhu z hlediska časového vyjadřuje četnost (pravidelnost a opakovatelnost) střetu nabídky a poptávky a odlišuje jej od střetu nabídky a poptávky, k níž dochází nahodile, popř. jen ojediněle.

V daném případě se jedná o trh trvalý, charakterizovaný pravidelně se opakujícími dodávkami po celý kalendářní rok; relevantní trh z hlediska **časového** byl tedy vymezen jako trh trvalý.

Podíl společnosti ČER na relevantním trhu

ČER je jediným tuzemským výrobcem HCVD, plynového oleje, vakuového/visbreakingového zbytku, polymeračního hexanu a izopentanu, technických benzínů, ale také dalších výrobků – např. automobilových a leteckých benzínů a leteckého petroleje. Je současně nejvýznamnějším tuzemským výrobcem motorové nafty, primárního benzínu a LPG.

Podíl ČER na jednotlivých subtržích daného relevantního trhu přesahuje u primárního benzínu 50 %, u HCVD, plynového oleje, polymeračního hexanu a vakuového/visbrakingového zbytku vysoko přesahuje 50 % (pozn.: ve vztahu k odběratelům poptávajícím jako zastupitelné zboží k vakuovému zbytku některé druhy těžkých topných olejů – s ohledem na jejich možnosti přepravy a technologie zpracování by podíl ČER na tuzemském trhu vakuového/visbrakingového zbytku byl nižší, avšak nikoli pod 40 %). U LPG přesahuje podíl ČER výrazně 50 % daného relevantního trhu, u černého destilátu nedosahuje ani 20 % (vzhledem k velkému objemu dovozů), u izopentanu a technických benzínů rovněž vysoko přesahuje 50 % celkových tuzemských dodávek. (Konkrétní údaje o objemu dodávek ČER na tuzemský trh v roce 2001 a podílu na trhu jsou obchodním tajemstvím).

Tržní síla

Ve smyslu § 10 odst. 1 zákona má dominantní postavení na trhu soutěžitel, kterému jeho tržní síla umožňuje chovat se ve značné míře nezávisle na jiných soutěžitelích nebo spotřebitelích. Tržní sílu nelze hodnotit izolovaně pouze dle zjištěného podílu dodávek zboží na trhu, nýbrž ve smyslu § 10 odst. 2 zákona je třeba ji hodnotit také podle dalších ukazatelů, zejm. podle hospodářské a finanční síly soutěžitelů, právních nebo jiných překážek vstupu na trh pro další soutěžitele, struktury trhu a velikosti tržních podílů nejbližších konkurentů apod. Dle § 10 odst. 3 zákona, nebude-li pomocí uvedených ukazatelů prokázán opak, má se za to, že dominantní postavení nezaujímá soutěžitel, který ve zkoumaném období dosáhl na trhu menší než 40 % tržní podíl.

U všech subtrhů daného relevantního trhu (s výjimkou černého destilátu) dosahuje ČER podílu přesahujícího 40 % celkového objemu dodávek uvedených surovin (u některých z nich pak výrazně). Významné postavení zaujímá také na tržích dalších výrobků (automobilové benzíny, letecký petrolej, motorová nafta).

Pokud jde o hospodářskou a finanční sílu ČER, odráží ji mj. také skutečnost, že je vlastněna třemi akcionáři, kteří jsou součástí silných nadnárodních skupin rafinérsko-petrochemických společností, a dále akcionářem (Unipetrol), který kontroluje nejvýznamnější

tuzemský rafinérsko-petrochemický holding (do kterého patří také konkurenti ČER, vyrábějící některé shodné výrobky – PARAMO, a.s. a KORAMO, a.s.). Tato skutečnost usnadňuje ČER přístup ke kapitálu. Výše investic realizovaných ČER činila v roce 2001 cca 2,4 mld. Kč, celková míra přímých a nepřímých investičních nákladů vynaložených v uplynulých letech na vybudování jednotky FCC (fluidní katalytické krakování) – která umožňuje výrazně zvýšit výtěžnost zpracovávané ropy v oblasti automobilových benzínů, představovala 8,1 mld. Kč. Obdobně čistý obrat společnosti 48,6 mld. Kč (v r. 2001), jakož i hodnota jejího majetku dle finančních výkazů, odrážejí značnou hospodářskou a finanční sílu tohoto soutěžitele (výrazně převyšující postavení konkurenčního tuzemského soutěžitele - PARAMO, a.s. – který vyrábí v menších objemech a dodává na tuzemský trh jen některé shodné výrobky s ČER - např. primární benzín, motorovou naftu apod.). Tržní sílu ČER pak podporuje také struktura trhu, kdy na řadě výrobových trhů je ČER jediným, příp. výrazně dominantním dodavatelem, významnější konkurenci je pak ČER vystavena zejm. na trhu automobilových benzínů a motorové nafty; i tady však její podíl odpovídá kritériu dominance (konkrétní výše – obchodní tajemství). Výroba rafinérských výrobků a petrochemických surovin se vyznačuje dále vysokými vstupními bariérami pro přístup dalších soutěžitelů, spočívajícími zejména ve vysokých nákladech na výrobní technologii, které dosahují miliardových hodnot a jsou provázeny dlouhodobou návratností – viz např. jen výše dle investice do jednotky FCC.

Z hlediska rozhodujících ukazatelů tržní síly lze vyslovit závěr, že postavení ČER vykazuje dlouhodobě stabilní charakter a ČER je tedy soutěžitelem nacházejícím se v dominantním postavení na trhu ve smyslu § 10 odst. 1 až 3 zákona.

K tomu Úřad uvádí, že dle judikatury Evropské komise a Evropského soudního dvora jsou vysoké tržní podíly (nad 50 %) již samy o sobě silnou indicií, příp. i důkazem, pro existenci dominantního postavení soutěžitele na trhu – viz např. Case 62/86 AKZO Chemie BV vs. Commission (1991) nebo 322/81 NV Nederlandse Badend-Industrie Michelin vs. Commission (1983) ECR 3461.

Posouzení jednání společnosti ČER z hlediska zákona

Dle § 11 zákona je zneužívání dominantního postavení na újmu jiných soutěžitelů nebo spotřebitelů zakázáno. Není tedy zakázána a sankcionována existence dominantního postavení soutěžitele jako takového, ale až jednání naplňující skutkovou podstatu zneužití tohoto postavení.

Dominantní postavení má ve smyslu § 10 zákona soutěžitel, jemuž jeho tržní síla umožňuje chovat se ve značné míře nezávisle na jiných soutěžitelích nebo spotřebitelích.

Autonomie vůle soutěžitele nacházejícího se v dominantním (popř. monopolním) postavení na trhu je pak do značné míry omezena, neboť soutěžitel v dominantním postavení podléhá větší reglementaci z pohledu zákona než soutěžitel, který toto postavení na trhu nemá, a proto musí dominantní soutěžitel své obchodní chování regulovat tak, aby nezpůsobil újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům. Podstata zneužití dominantního postavení vychází ze zákazu chování, které by bylo za normálních soutěžních podmínek přípustné (činí-li je soutěžitel mj. s nízkým podílem na trhu); avšak, činí-li je soutěžitel s dominantním postavením na trhu, je takové chování často nepřipustné vzhledem k jeho zvláštní odpovědnosti za újmu, kterou by jeho chování mohlo způsobit soutěži obecně i zájmům ostatních soutěžitelů a zejména spotřebitelů.

Úřad dospěl k závěru, že ČER má potřebnou tržní sílu ve smyslu zákona, která mu umožňuje chovat se ve značné míře nezávisle na jiných soutěžitelích (viz výše), je tedy soutěžitelem v dominantním postavení na trhu.

Dále se Úřad zabýval tím, zda pro přerušení dodávek měla ČER objektivně ospravedlnitelný důvod, neboť obecně ani od dominantního soutěžitele nelze spravedlivě požadovat, aby dodával své zboží za podmínek, které ohrožují jeho existenci (např. dochází k opakovanému porušování platebních podmínek ze strany odběratele apod.).

Mezi ČER a CHL existuje velmi úzká provázanost jejich technologií výroby, založená historicky (viz výše dodávky surovin produktovody, absence stáčecích a skladovacích kapacit v potřebném rozsahu u CHL apod.), která způsobuje, že CHL je existenčně závislý na dodávkách petrochemických surovin z ČER.

V případě přerušení dodávek surovin z ČER do CHL je z technických a ekonomických důvodů téměř vyloučeno, aby CHL mohl v přiměřené době získat náhradního dodavatele potřebného objemu surovin pro pokračování výroby. K tomu, aby mohl takto zareagovat, by bylo třeba značných investičních prostředků a také nepoměrně delšího času k přizpůsobení jeho výrobních technologií i místních podmínek na tuto situaci (kapacita železniční vlečky apod.). Za daných okolností nemohl CHL zajistit z jiných zdrojů za srovnatelných podmínek takový objem surovin pro výrobu, aby dostal svým smluvním závazkům vůči vlastním odběratelům.

Tato závislost CHL se pak promítá i do celé řady navazujících výrob v oblasti petrochemie a agrochemie – u dalších soutěžitelů, jejichž výroba závisí na dodávkách produktů z CHL (příčemž někteří z těchto soutěžitelů jsou na CHL napojeni produktovody - viz výše).

V dané situaci, kdy neexistovala písemná smlouva, upravující v souladu se Stanovami ČER podmínky dodávek, nebránilo nic realizovat dodávky na základě vzájemných dohod - vyjadřujících vůli dodávat a odebírat suroviny. K řešení základního sporu – nedohody o cenových formulích dodávek surovin, pak obě strany přijímaly krátkodobé dohody pro přechodná období. Pro období od 1.6.2002 pak do vypršení poslední platné dohody (k 31.5.2002) nebylo takové dohody dosaženo. Úřad však konstatuje, že nebyly ze strany dodavatele i odběratele (příp. i akcionářů ČER) vyčerpány všechny možnosti k takové dohodě dospět. Návrhy obou stran v rámci vyjednávání v průběhu měsíce května 2002 se postupně přibližovaly a možnost dohodnout se na oboustranně přijatelném kompromisním řešení byla potvrzena uzavřením dohody již 2.6.2002 (podobně v následujícím období i dohodou z 30.7. resp. 31.7.2002).

ČER také nebyla pokračováním dodávek od 1.6.2002 bez jednoznačné dohody o ceně surovin existenčně dotčena; bylo možno též využít např. zálohových plateb ze strany CHL po dobu dalšího vzájemného intenzivního vyjednávání. CHL rovněž nebyl odběratelem, který by svou špatnou platební morálkou opakovaně poškozoval dodavatele a zhoršoval tak plnění jeho závazků.

Úřad při svém posouzení vzal v úvahu složitost kapitálových vazeb, které v daném případě vyjednávání podmínek dodávek nepochybně ztížily. Ani tato skutečnost však neopravňovala ČER jako dodavatele vystavit svého dlouhodobého odběratele – CHL (a nadto odběratele, který je na ČER svojí výrobou vysoce závislý) přerušení dodávek a tím nutnosti odstavení jeho výroby.

S ohledem na specifika tohoto vztahu dodavatele a odběratele (míru závislosti odběratele, objektivní nemožnost zajistit požadovaný objem dodávek z jiného zdroje) pak nelze považovat dobu, kdy ČER upozornila CHL na možnost přerušení dodávek (nejdříve cca v únoru 2002 – což však bylo v následujícím období eliminováno dohodou stran) za

přiměřenou pro odběratele k přizpůsobení se nové situaci. Nebylo možné předpokládat, že by CHL mohl v této době nalézt nového dodavatele surovin, zlepšit přepravní podmínky a vybudovat stáčecí a skladovací kapacity.

Trh petrochemických surovin je trhem významným, neboť jde o výchozí suroviny pro širokou škálu dalších výrobků, ale i výrobních technologií (výrobu plastů, obalů, gumárenství, výrobu hnojiv, mazadel, ředidel atd.). Na takovém trhu mají protisoutěžní praktiky zvlášť závažný dopad (a to i řetězový na další stupně vertikální kooperace). Z tohoto pohledu je nutno jednat ČER – přerušení dodávek, hodnotit jako jednání dominanta vyznačující se absencí „zvláštní odpovědnosti“ (kterou však dodavatel nacházející se v dominantním postavení za své chování nese).

Na základě posouzení všech skutečností dospěl Úřad k závěru, že jednání ČER spočívající v přerušení dodávek surovin do CHL, nebylo odůvodněno objektivně ospravedlnitelnými důvody a má charakter zneužití dominantního postavení ČER jako výrobce a dodavatele těchto surovin.

Podstatným znakem naplnění skutkové podstaty zneužití dominantního postavení je újma způsobená jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům. Jednáním ČER byla způsobena újma dlouhodobému odběrateli surovin vyráběných v ČER, společnosti CHL (ve výši cca 45 664 000 Kč), dále pak v navazujícím vertikálním řetězci výrob též 5 dalším soutěžitelům (viz samostatná kapitola v rozhodnutí výše).

V této souvislosti poukazuje Úřad i na rozhodovací praxi Evropských společenství – např. rozsudek Soudního dvora ze 14.2.1978 (United Brands, C 27/76) – soutěžitel v dominantním postavení na trhu nemůže zastavit dodávky dlouhodobému zákazníkovi, pokud jeho objednávky nevybočují z normálu a dodržují běžná pravidla; též viz rozhodnutí Komise z 29.7.1987 (IV/32.279 – BBI/Bossey and Hawkes), kdy bylo vysloveno, že závislost odběratelů na výrobcích dodavatele byla taková, že bylo značně pravděpodobné ukončení jejich obchodování v důsledku odmítnutí dodávek. Dominantní podnikatel/dodavatel smí učinit rozumné kroky k ochraně svých hospodářských zájmů, ale taková opatření musejí být fair a úměrná hrozbě.

Dále se Úřad zabýval tím, zda k porušení zákona došlo ze strany ČER úmyslně či z nedbalosti. Z provedeného dokazování vyplynulo, že ČER si je vědoma svého dominantního postavení na relevantním trhu (resp. na většině jeho subtrhů) – viz i podklady týkající se odhadovaného tržního postavení společnosti zaslané Úřadu (str. 505 a násl. a 1823 a násl. spisu). ČER bylo bezpochyby známo že svým jednáním může ohrozit pozici CHL a tím narušit soutěž (a porušit zákon) a pro případ, že se tak stane, byla s tím srozuměna. (K tomu viz i přípis CHL adresovaný ČER, poukazující na možnost zneužití dominantního postavení takovým opatřením ze strany ČER - str. 990 spisu). Svým konáním sledovala ČER ochranu vlastních zájmů – realizaci dodávek za ceny odpovídající jejím potřebám. Úřad tedy uzavírá, že účastník řízení - ČER porušil zákaz stanovený v § 11 odst. 1 zákona úmyslně, avšak dle všech okolností případu jde o úmysl nepřímý.

Závěr

Úřad dospěl na základě zhodnocení všech důkazů (jednotlivě i v jejich vzájemné souvislosti) k závěru, že ČER zneužila svého dominantního postavení na trhu petrochemických surovin (zahrnujícím subtrhy primárního benzínu, hydrokrakovaného vakuového destilátu, plynového oleje, LPG, vakuového/visbreakingového zbytku pro POX,

černého destilátu, polymeračního hexanu, izopentanu a technického benzínu) tím, že v rámci vyjednávání o podmínkách dodávek těchto surovin pro období od 1.6.2002 přerušila dne 31.5.2002 ve 24.00 hod. na dobu cca 39 hod. bez objektivně ospravedlnitelného důvodu dodávky těchto surovin svému dlouhodobému odběrateli – CHL, a tím porušila § 11 odst. 1 zákona na újmu CHL a dalších pěti soutěžitelů (AGROBOHEMIE a.s., AGROFERT a.s., Lybar, a.s., JUTA a.s. a KAUČUK, a.s.) odebírajících petrochemické výrobky od společnosti CHL.

Odůvodnění výše pokuty

Podle ustanovení § 22 odst. 2 zákona může Úřad soutěžitelům uložit pokutu do výše 10 000 000 Kč nebo do výše 10 % z čistého obrátu dosaženého za poslední ukončený kalendářní rok, jestliže úmyslně nebo z nedbalosti porušili zákazy stanovené v § 3 odst. 1, § 4 odst. 1, § 11 odst. 1 a § 18 odst. 1 zákona nebo nesplnili povinnosti stanovené v § 15 odst. 2 zákona. Při rozhodování o výši pokuty Úřad přihlédne zejména k závažnosti, případnému opakování a délce trvání porušování zákona.

Při stanovení výše pokuty Úřad přihlédl zejména k následujícím skutečnostem.

Porušení § 11 odst. 1 zákona se dopustila ČER (jako dodavatel petrochemických surovin), která má na relevantním trhu (resp. jeho výše uvedených subtržích) výrazné dominantní postavení (v některých případech postavení monopolní). Zneužití se dopustila na újmu svého dlouhodobého odběratele – CHL, který je existenčně na dodávkách ČER závislý a s ohledem zejména na charakter vzájemného propojení výrobních technologií a další bariéry (viz výše) neměl prakticky možnost zajistit v případě přerušení dodávek surovin dodávky předmětného zboží z jiného zdroje. Výrobky CHL jsou vstupem pro výrobu dalších podniků v širokém spektru výrobků i dalších surovin pro navazující výroby. V daném případě nevznikla újma pouze CHL, ale také několika (5) soutěžitelům – odběratelům výrobků od CHL. Z uvedeného je zřejmé, že déletrvajícím přerušením dodávek by způsobilo výrazné negativní dopady na soutěž na navazujících trzích v dalších stupních vertikální výrobní kooperace, což by v konečném důsledku pocítili i spotřebitelé zhoršením dostupnosti konkrétního zboží. Na takovém trhu mají protisoutěžní praktiky zvláště závažný dopad na hospodářskou soutěž (neboť postihují v důsledku provázanosti výrobních procesů řadu dalších trhů).

Úřad dále přihlédl k délce porušování zákona - cca 39 hodin; tuto dobu je však třeba hodnotit v celkovém kontextu dopadů na soutěž. I toto několikahodinové přerušení dodávek způsobilo značnou újmu ve výši několika desítek mil. Kč (viz výše); obnovení plného výkonu výroby pak zpravidla vyžaduje rovněž určitý čas, což způsobuje další ztráty. Na takovém trhu se negativní efekty navyšují velmi rychle - což je dáno právě množstvím na sebe vzájemně navazujících výrob a technologií, potřebou plynulosti dodávek apod., přičemž ČER stojí na nejnižším stupni vertikálního řetězce jako výrobce a dodavatel primárních surovin. Z uvedených důvodů je délka porušování zákona v trvání 39 hodin na takto charakterizovaném trhu srovnatelná s negativními dopady na soutěž způsobenými déletrvajícím porušováním zákona na jiných, méně citlivých trzích.

Při stanovení výše pokuty bylo přihlédnuto i ke skutečnosti, že došlo k úmyslnému porušení zákona (ve formě úmyslu nepřímého), neboť účastník řízení – ČER si byl vědom toho, že na základě jeho jednání může dojít k narušení soutěže na relevantním trhu a pro případ, že se tak stane, byl s tím srozuměn (viz výše).

Úřad vzal v úvahu tržní sílu ČER (kterou odráží mj. i velikost čistého obratu a podíl na trhu). Přihlédl dále k tomu, že ČER vyvíjela intenzivní snahu aktivně přispět k dohodě o podmínkách dodávek (a tím zkrácení doby přerušení). Nižší výši pokuty pak ovlivnilo zejména relativně brzké obnovení dodávek surovin. V neposlední řadě Úřad při stanovení výše pokuty rovněž zohlednil, že CHL přispěl svým jednáním k nemožnosti dosáhnout včasné dohody o podmínkách dodávek pro období po 31.5.2002.

Cílem správního řízení bylo, aby nebyl takový postup (přerušení dodávek) zneužíván dominantním soutěžitelem jako nástroj v procesu vyjednávání podmínek dodávek surovin s odběrateli.

Ze všech uvedených důvodů rozhodl Úřad uložit pokutu ve výši 8 mil. Kč.

S ohledem na všechny shora uvedené důvody a po zhodnocení všech zjištěných skutečností rozhodl Úřad tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto rozhodnutí.

Poučení o opravném prostředku

Proti tomuto rozhodnutí mohou účastníci řízení podle § 61 odst. 1 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení, v platném znění (správní řád), podat rozklad předsedovi Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže prostřednictvím Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení tohoto rozhodnutí; včas podaný rozklad má odkladný účinek.

JUDr. Šárka Vlašínová
ředitelka odboru

Rozhodnutí obdrží:

ČESKÁ RAFINÉRSKÁ, a.s.
JUDr. Ija Stařík
Záluží 2
436 70 Litvínov

Za účastníka řízení CHEMOPETROL, a.s. :

JUDr. Jiří Hošek
Žherská 1669
190 16 Praha 9, Újezd nad Lesy